

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТАДЖИКСЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ШИРИНШО
ШОХТЕМУР (РЕСПУБЛІКА ТАДЖИКИСТАН)
ФЕДЕРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ (АВСТРІЯ)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні психолого-педагогічні,
лінгвістичні та правові засади аграрної науки
в умовах міжкультурної аграрної
комунікації**

26 жовтня 2023 року

Біла Церква
2023

Існує потреба для створення електронних текстових баз в Україні. Вони поєднували б паралельні перекладні та неперекладні тексти, які в подальшому слугували б базою для наукових досліджень і створення нової системи машинного перекладу [3].

Натомість, перекладачу доводиться витратити час на пошук відповідників мови перекладу. Вузько-галузеві терміни з фітопатології, а саме: офіційні перекладні назви карантинних захворювань рослин, можна знайти лише на сайті Головного управління держпродспоживслужби в Київській області (зазначено вже перекладену назву захворювання на українську мову та латинська назва збудника)[2]. Нажаль невелику кількість карантинних захворювань рослин вдається знаходити в довідниках, словниках-довідниках з фітопатології. Якщо виникає потреба у зворотному перекладі на англійську мову, знову використовуємо латинську назву збудника:

- бактеріоз винограду (Хвороба Пірса) – (*Xylellafastidiosa* Well et al.) - Pierce'sdisease;
- бактеріальна строкатість рису bacterialleafstreak- (*Xanthomonasoryzae*pv. *oryzicola*(Fangetal.) Swingsetal.);
- бактеріальний опік рису - (*Xanthomonasoryzae*pv. *Oryzae* (Ishyama) Swingsetal.) - BacterialBlightonrice;
- жовта хвороба гіацинтів – (*Xanthomonascampestrispv. hyacinthi*(Wakker) Dovson.) - hyacinthyellows.
- буро гниль картоплі (*Ralstoniasolanacearum* (Smith) Yabuuchi et al.) - Bacterial Wilt [5].

Отже, збільшення темпів розвитку технічного прогресу дозволяють перекладачам застосовувати нові ресурси та інструментарії, прискоривши процес перекладу і задовольнивши замовника якісним перекладом. Застосування систем автоматичного перекладу САТ є невід'ємною частиною роботи перекладача тому, що вбудовані тематичні словники, системи запам'ятовування перекладених частин тексту та посилання на оригінальні частини тексту мови перекладу спрощують і покращують процес роботи.

Текстові перекладацькі ресурси, а особливо паралельних неперекладних текстів, показали свою високу ефективність для галузевого перекладу. Трансферні системи перекладу подають надії, тому створення електронних текстових баз в Україні є актуальним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гречуха Л.О., Кузєбна В.В. Системи машинного перекладу: оглядовий аналіз. URL:<http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/2/86.pdf>.
2. Головного управління держпродспоживслужби в Київській області. Бактеріоз винограду (хвороба Пірса): веб-сайт URL:<https://old.dpssko.gov.ua/novini/bakteroz-vinogradu-hvoroba-prsa-xylella-fastidiosa-wells-et-al/>.
3. Набережнева Т. Є. Текстові перекладацькі ресурси, їх види та особливості використання. URL:<http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v22/53.pdf>
4. Словник-довідник з фітопатології / Пересипкін В.Ф. та ін.; за ред. В.Ф. Пересипкіна. Київ: Урожай, 1985. 200 с.
5. Термінологічний словник-довідник з фітопатології: навч. посібник / С.В. Станкевич, Л.В. Жукова, В.В. Горяїнова, О.М. Батова. Житомир: Рута, 2023. 118 с.

УДК 378.147:81'25

ІГНАТЕНКО В.Д., канд. пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ПЕРЕКЛАДІВ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕТАП РОБОТИ ПЕРЕКЛАДАЧА

У тезах йдеться про важливість координації роботи перекладача і редактора по закінченні перекладацького процесу. Сьогоднішні системи перевірки якості значно автоматизували цей процес, особливості якого мають знати майбутні перекладачі.

Ключові слова: переклад, редактор, перекладач, системи якості перекладу, автоматизація.

Ihnatenko V., PhD in Pedagogic Sciences
Bila Tserkva National Agrarian University

TRANSLATION QUALITY ASSURANCE AS AN IMPORTANT STAGE OF A TRANSLATOR'S WORK

The thesis discusses the importance of coordinating the work of a translator and an editor at the end of the translation process. Today's quality assurance systems have greatly automated this process, and future translators should be aware of its peculiarities.

Keywords: translation, editor, translator, translation quality assurance systems, automation.

Контроль якості перекладу є важливим етапом у самовдосконаленні та розвитку перекладача у своїй сфері. Працюючи багато років без фідбеку від редактора, перекладач може навіть не підозрювати про свої численні помилки. Відтак важливо розуміти цінність аналізу помилок від редактора, аналізувати свої помилки та вчитися на них.

Таким чином, зворотній зв'язок між редактором і перекладачем є важливим етапом для вдосконалення перекладацької компетентності. Оскільки перекладач, як і будь-який інший постачальник товарів або послуг, потенційно має етичні та юридичні обов'язки перед своїм замовником або роботодавцем. З розвитком мовної галузі в глобальному масштабі ці зобов'язання набувають великого значення. Для захисту обох сторін розроблено стандарти, які мають на меті чітко визначити їхні взаємні обов'язки.

Стандарт ISO 17100:2015 Translation Services - Requirements for Translation Services опубліковано Міжнародною організацією зі стандартизації 1 травня 2015 року. Він був підготовлений Технічним комітетом ISO/TC 37 «Термінологія та інші мовні та інформаційні ресурси», Підкомітет SC 5 «Письмовий, усний переклад і пов'язані технології».

Відповідний стандарт в Україні має назву «Послуги щодо перекладання. Вимоги до послуг щодо перекладання». Він набув чинності 1 жовтня 2017 року відповідно до Наказу № 244 від 19.08.2017 «Про прийняття національних нормативних документів та змін до національних нормативних документів, гармонізованих з європейськими та міжнародними нормативними документами, та скасування нормативних документів України».

За відповідність стандартам перекладу відповідає менеджер перекладацького проекту, редактор та коректор. На сьогодні процес контролю якості перекладу також частково автоматизовано, зокрема йдеться про інструменти, що застосовуються перекладачами, редакторами й менеджерами бюро перекладів для контролю якості перекладу.

Програми контролю якості перекладу (QA-програми) допомагають знаходити поширені помилки в перекладених текстах за формальними ознаками, працюючи виключно з двомовними файлами, створеними в професійних перекладацьких програмах. QA-програма аналізує вихідний і перекладений текст у конкретному реченні (сегменті) і заносить усі підозрілі сегменти до спеціального звіту. Відповідальність за прийняте рішення цілком і повністю лежить на користувачу, чи робити зміни у тому чи іншому сегменті.

Також важливим етапом є не лише визначення помилок редактором та надсилання такого звіту перекладачеві, а й класифікація таких помилок. На практиці перекладацьке бюро, яке зацікавлене у розвитку своїх співробітників, розробляє відповідну класифікацію помилок (категорії типу accuracy, grammar, terminology, style тощо) та розробляє до неї шкалу оцінок (наприклад, minor, major, critical).

В ідеалі саме менеджер проекту має забезпечувати комунікацію між перекладачем і редактором. Проте в житті такий обмін коментарями і файлами може тривати досить довго, доки обидві сторони не погодяться щодо того чи іншого варіанту перекладу. Рішенням для уникнення такої монотонної роботи є автоматизація процесу. У такому разі менеджеру достатньо вибрати перекладача і редактора та створити запит на оцінювання перекладу. Усі подальші дії система здатна координувати самостійно: взаємодія між учасниками процесу відбувається у межах системи і передавання файлів теж автоматизоване. У такому випадку менеджер витрачає на координацію цього процесу мінімум часу, а ефективність в разі зростає.

Приклади помилок, що виявляють такі системи: різні завершальні розділові знаки, реєстр першого слова, цифри або теги форматування, подвійні пробіли, пробіли перед розділовими знаками, пробіли в кінці сегмента (trailing spaces) тощо, неправильні роздільники в десяткових дробах, одиниці вимірювання тощо, аббревіатури, однакові вихідні

сегменти тексту перекладено по-різному, переклад значно коротший або довший, ніж вихідний текст, неперекладені сегменти та несегментований текст, помилки правопису тощо.

Довіривши перевірку технічних питань програмі, перекладач або редактор зможе зосередитися на більш творчих завданнях — точності перекладу та якості тексту.

Найпопулярніші на сьогодні інструменти контролю якості перекладу: Xbench, QA Distiller, Verifika, ErrorSpy, Linguistic Toolbox тощо. Кожен із цих інструментів має свої особливості та оптимальну конфігурацію перевірки для конкретного проекту або для своїх потреб у цілому.

Отже, сучасному перекладачу важливо знати і розумітися на принципах роботи таких систем, щоб у майбутній професійній діяльності бути готовим повноцінно працювати у координації з менеджером перекладацького проекту та редактором.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інструменти контролю якості перекладу. URL:<https://technolex.com/uk/articles/instrumenty-kontrolya-kachestva-perevoda.html> (Дата звернення : 10.10.2023 р.)
2. Оцінювання якості перекладу та навчання перекладачів на їхніх помилках. URL:<https://proteomos.com/uk/blog/assessing-the-quality-of-translations-and-teaching-translators-based-on-their-mistakes.html> (Дата звернення : 07.10.2023 р.)
3. SO 17100:2015 - Translation services - Requirements for translation services. URL:<https://www.iso.org/standard/59149.html> (Дата звернення : 07.10.2023 р.)

УДК378:130.2

ОРДИНА Л.Л., канд. пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна
larisaorduna@ukr.net

ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА ЯК ПРОЦЕС КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ

Організаційно-педагогічні умови виховання особистості студента як процес культурної ідентифікації орієнтують на розвиток творчої індивідуальності особистості і реалізуються за допомогою вдосконалення професійно-творчих здібностей, залучення до світової культури, занять улюбленим предметом, творчого, варіативного характеру навчання, захоплення майбутньою професією.

Ключові слова: культурна ідентифікація, культурні цінності, педагогічний підхід, виховання.

ORDINA L., Ph. D. in Pedagogy

Bila Tserkva National Agrarian University

STUDENT PERSONALITY EDUCATION AS A PROCESS OF CULTURAL IDENTIFICATION

Organizational and pedagogical conditions for the education of the student's personality as a process of cultural identification are oriented towards the development of the creative individuality of the individual and are implemented through the improvement of professional and creative abilities, involvement in world culture, classes in a favorite subject, creative, variable nature of learning, enthusiasm for the future profession.

Key words: cultural identification, cultural values, pedagogical approach, education.

Сучасній українській державі потрібні зміни в акцентах виховання людини. Заклад вищої освіти покликаний формувати національну ідентичність і усвідомлення гордості за те, що ти громадянин саме цієї держави. Важливим завданням виховання особистості студента у вищій школі є опанування не лише системи професійних знань, а й долучення до культурних цінностей, що домінують в українському суспільстві. Базуючись на принципах культурологічної особистісно-орієнтованої освіти, ми розглядаємо культурну ідентифікацію, як механізм збереження національної культури.

ЗМІСТ

Зелінська В.А. Труднощі в організації дистанційного навчання з іноземної мови за професійним спрямуванням в сучасних реаліях освіти в Україні.....	3
Марчук В.В., Хом'як О. А. Pedagogical content of the concept of "Orientation" in the world of values....	5
Столицька С.Б. Роль автентичних документів у процесі навчання французької спеціалізованої мови.....	7
Цвид-Гром О.П. До питання акцентуаційних норм термінів ветеринарної медицини.....	9
Карпенко С.Д. Питання індивідуалізації освіти в Україні для українців: випадки впливу війни на здобуття освіти та надання освітніх послуг.....	11
Береговенко Н.С. Оцінні прикметники як спосіб вираження категорії оцінки в середньоанглійській мові (на прикладі «Кентерберійських оповідей» Джеффри Чосера).....	14
Велика К.І. Перекладацькі інструменти та ресурси.....	16
Ігнатенко В.Д. Контроль якості перекладів як важливий етап роботи перекладача.....	18
Ордіна Л.Л. Виховання особистості студента як процес культурної ідентифікації.....	20
Чернишук Ю.І. Використання комп'ютерних технологій при вивченні іноземних мов.....	22
Боньковський О.А. До питання вивчення іноземної аграрної термінології.....	24
Дорошенко І.В., Пономаренко Т.І. Психологічні особливості стресостійкості студентів аграрних спеціальностей.	25
Клочко А.О. Емпатійне лідерство як ключовий фактор у розвитку професійних компетенцій здобувачів освіти.....	27
Mykhailenko O. Literary and non-literary texts with the focus on translation.....	28
Новосад Л. С. Структура макрополя «Література» в епістолярній спадщині Лесі Українки.....	30
Пилипенко І.О. Способи досягнення максимальної адекватності перекладу англомовних фразеологізмів.....	32
Римар Н. Ю. Лексичні огріхи як негативне явища мовної культури особистості.....	33
Тарасюк А.М. Suggestive linguistics and linguistic suggestive influence.....	35
Резнік В.Г. Урахування вікових особливостей дітей та молоді у процесі навчання німецької мови як другої іноземної: комунікативний аспект.....	37
Трофіменко В.О. Упровадження інноваційних технологій в освітній процес фізичної культури.....	38
Шульська Н. М. Нові формати літературно-художніх видань у сучасному медіа- просторі.....	40
Тимчук І.М., Погоріла С.Г. Формування екологічних знань у студентів на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням).....	42
Мельник Л.М., Грек І.М. Філософське осмислення феномену війни в античності.....	45
Малишко І.В. Внутрішньо переміщені особи та їх право на захист.....	46
Третяк А.М., Третяк В.М., Прядка Т.М. Вимоги закону України «Про вищу освіту» та освітніх стандартів щодо підготовки фахівців із землепорядкування.....	48
Бровко Н.І., Сімакова С.І. Запровадження пробаційного нагляду в Україні.....	50
Сокиринська О.А. Переслідування військових злочинців відповідно до норм Міжнародного гуманітарного права.....	52
Пахомова А.О. Історико-правові аспекти виникнення мирової юстиції.....	54
Самойлович А.А. Окремі питання ролі перекладача в адміністративному судочинстві.....	56
Сілецька М.О. Господарська діяльність в умовах воєнного стану.....	57
Тимошук О.Г. Організаційні засади діяльності нотаріату в Україні та країнах ЄС: порівняльний аспект.....	59
Ковальчук І.В. Новації оподаткування аграрного бізнесу.....	60
Терещук М.М. Розвиток аграрної науки: досвід європейських країн.....	62
Аргат Я.П. Інноваційна діяльність підприємств.....	64
Ломакіна І.Ю. Трудові гарантії працівників ЗСУ під час військового стану.....	65
Насіна О.І. Конфіскація земельних ділянок сільськогосподарського призначення в умовах війни...66	66